

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 8 czerwca 2020r. znak ON. (...)1.672.2020.EH Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. utrzymał w mocy orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. w przedmiocie odmowy wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, wskazując iż stan zdrowia K. M. nie uległ zmianie i nadal jest on osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym na stałe z powodu schorzeń oznaczonych symbolem 04-O i 10-N. Organ argumentował, iż K. M. wymaga wsparcia w funkcjonowaniu społecznym, pomocy w czynnościach gospodarstwa domowego, przemieszczaniu się i jednocześnie jest zdolny do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej, niemniej jednak nie jest osobą niezdolną do samodzielnej egzystencji, wymagającą konieczności opieki tj. całkowicie zależną od otoczenia.

Odwołanie od powyższego orzeczenia wniósł K. M., domagając się jego zmiany poprzez przyznanie stopnia znacznego. Argumentował, iż jego stan zdrowia nie pozwala mu na podjęcie zatrudnienia i na samodzielne egzystowanie. Wskazał, iż cały czas jest mu potrzebna pomoc drugiej osoby w codziennym życiu.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. wniósł o oddalenie odwołania w całości wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. M., urodzony (...), ma wykształcenie podstawowe. Wykonywał zawód mechanika samochodowego. Zakończył świadczenie pracy w marcu 2011r. z uwagi na doznany udar niedokrwienny mózgu z niedowładem lewostronnym.

Jego stan neurologiczny stanowił podstawę przyznania mu znacznego stopnia niepełnosprawności okresowo od dnia doznanego udaru tj. od dnia 10 marca 2011r. do 31 października 2014r. Po tej dacie miał przyznany umiarkowany stopień niepełnosprawności na stałe z powodu schorzeń neurologicznych oraz schorzeń narządu wzroku.

Dowód: orzeczenie WZDsOoN z dnia 08.07.2011r. k. 11 akt organu, orzeczenie WZDsOoN z dnia 4.10.2012r. k. 21 akt organu, orzeczenie WZDsOoN z dnia 13.11.2014r. k. 31 akt organu, orzeczenie organu WzdsOoNz dnia 12.11.2015r. k. 48, akt organu, wyrok Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 21.11.2017r. w sprawie = (...) 135/16 k. 51 akt organu, wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 23.11.2018r. w sprawie VIUa 14/18 k. 51v. akt organu, dokumentacja medyczna k. 1-2, 12, 22, 35-37, k. 53-54 akt organu oraz k. 5-11, 27, 39-48 akt sprawy, ocena zawodowa k. 76-77

Stan po przebytych udarach mózgu z następowym niedowładem połowicznym lewostronnym powoduje umiarkowany stopień niepełnosprawności K. M. na stałe.

Dowód: opinia biegłej sądowej z zakresu neurologii T. P. k. 49-50

Od dzieciństwa występuje u K. M. wada wzroku w postaci astygmatyzmu. Jest on praktycznie od dzieciństwa jednooczny, a po udarze niedokrwiennym mózgu doszło do lewostronnego ubytku połowicznego nosowego pola widzenia w widzącym oku, przy jednoczesnym niedowidzeniu oka prawego z powodu zaćmy.

Stan zdrowia K. M. w zakresie narządu wzroku nie skutkował na dzień 8 czerwca 2020r. (tj. dzień wydania przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. zaskarżonego orzeczenia) znacznym stopniem niepełnosprawności.

Dowód: opinia biegłej sądowej z zakresu schorzeń narządu wzroku D. P. k. 70-71, dokumentacja medyczna k. 1-2, 12, 22, 35-37, k. 53-54 akt organu oraz k. 5-11, 27, 39-48 akt sprawy

Występujące u K. M. schorzenia internistyczne i kardiologiczne w postaci nadciśnienia tętniczego i wady serca pod postacią zwężenia zastawki aortalnej bez dolegliwości i istotnych zmian hemodynamicznych nie skutkują umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu chorób wewnętrznych i kardiologii J. S. k. 28-30

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się nieuzasadnione.

Orzekanie o stopniu niepełnosprawności jest regulowane przez ustawę z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U.2021.573 t.j.) oraz rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2027).

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2021.573 t.j.) rozróżnić można trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki. Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. (art. 4 ust. 1 ustawy). Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych (art. 4 ust. 2 ustawy). Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu powodującą w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub techniczne. (art. 4 ust. 3 ustawy).

Standardy w zakresie kwalifikowania do poszczególnych stopni niepełnosprawności, uregulowane zostały w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U.2021.857 t.j.). I tak zgodnie z rozporządzeniem: niezdolność do pracy oznacza całkowitą niezdolność do pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu (§ 29 ust. 1 pkt 1), konieczność sprawowania opieki - całkowitą zależność od otoczenia polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem (§ 29 ust. 1 pkt 2), konieczność udzielania pomocy, w tym pomocy w pełnieniu ról społecznych – zależność od otoczenia wymagającą wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych (§ 29 ust. 1pkt 3), czasowa pomoc w pełnieniu ról społecznych – konieczność udzielania pomocy, o której mowa w § 29 ust.1 pkt 3 w okresach wynikających ze stanu zdrowia (§ 30 ust. 1 pkt 1), a częściowa pomoc w pełnieniu ról społecznych – wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o której mowa w § 29 ust. 1pkt 3 (§ 30 ust. 1pkt 2), istotne obniżenie do wykonywania pracy - naruszoną sprawność organizmu powodującą ograniczenia w wykonywaniu pracy zarobkowej znacznie obniżające wydajność pracy na danym stanowisku w porównaniu do wydajności, jaką wykazują osoby o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną (§ 31 ust. 1 pkt 1), ograniczenia w pełnieniu ról społecznych - trudności doświadczane przez osobę zainteresowaną w relacjach z otoczeniem i środowiskiem według przyjętych norm społecznych, jako skutek naruszonej sprawności organizmu (§ 31 ust. 1 pkt 2), zaś możliwość kompensacji ograniczeń - wyrównywanie dysfunkcji organizmu spowodowanej utratą lub chorobą narządu odpowiednio przez przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne (§ 31 ust. 2 rozporządzenia).

W rozpoznawanej sprawie niespornym było, iż wnoszący odwołanie jest osobą niepełnosprawną. Spornym natomiast pozostawał stopień jego niepełnosprawności. K. M. kwestionował bowiem zaliczenie go przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności wskazując, iż jego stan zdrowia skutkuje stopniem znacznym.

Jak już wskazano na wstępie analiza zebranego materiału dowodowego nie dała podstaw do podzielenia tego stanowiska.

Ostateczna ocena stanu zdrowia odwołującego się, która mogłaby stać się podstawą rozstrzygnięcia o stopniu jego niepełnosprawności wymagała zasięgnięcia wiadomości specjalnych u biegłych sądowych z zakresu chorób wewnętrznych, kardiologii, neurologii oraz schorzeń narządu wzroku.

Z opinii biegłej sądowej z zakresu neurologii T. P. wynika, iż schorzenia odwołującego się nie powodują wyższego niż umiarkowany stopnia niepełnosprawności, zaś schorzenia internistyczne i kardiologiczne nie skutkują stopniem umiarkowanym, na co wskazał biegły sądowy J. S.. Opinie biegłych, wydane po badaniu przedmiotowym K. M. oraz analizie dostępnej dokumentacji medycznej dotyczącej stanu jego zdrowia (której rzetelność i wiarygodność nie były podważane przez strony i nie budziły wątpliwości sądu) są jasne, pełne i spójne, a ich wnioski w sposób logiczny i przekonujący umotywowane. Biegli szczegółowo opisali stan zdrowia odwołującego się istniejący w dacie badań (stan ogólny, ruchomość kręgosłupa i kończyn, objawy neurologiczne, stan internistyczny), postawili rozpoznania korespondujące z odnotowanymi w dokumentacji medycznej badanego oraz wyjaśnili, dlaczego nie znajdują podstaw do uznania u niego niepełnosprawności znacznego stopnia (wskazali tu na brak istotnego ograniczenia funkcji układu ruchu, zachowaną zdolność do komunikacji, samoobsługi, poruszania się i kontaktów ze środowiskiem przy jednoczesnej konieczności czasowej pomocy). Opisane przez biegłych upośledzenie funkcji organizmu K. M. czyni przekonującym wniosek o niewystępowaniu w jego przypadku niezdolności do samodzielnej egzystencji. Wszystko powyższe, przy uwzględnieniu nadto, iż biegli to wysokiej klasy fachowcy o wieloletnim doświadczeniu zawodowym, także klinicznym, wieloletnim doświadczeniu orzecznictwem i specjalności odpowiedniej do schorzeń odwołującego się znajdujących potwierdzenie w złożonej dokumentacji medycznej, nakazywało uznać ich opinie za rzetelne i wiarygodne, a w konsekwencji podzielić zawarte w nich wnioski nie znajdując żadnych podstaw do ich kwestionowania. Brak zgody odwołującego się na wnioski opinii neurologicznej wyrażona w piśmie procesowym z dnia 1 grudnia 2020r., przy jednoczesnym braku zgłoszenia merytorycznych zarzutów, nie mogła prowadzić do podważenia wniosków opinii.

Odrębnego omówienia wymaga opinia biegłej sądowej z zakresu schorzeń narządu wzroku D. P.. Biegła ta postawiła wniosek o znacznym stopniu niepełnosprawności odwołującego się z uwagi na „pogłębienie się mętnienia soczewki w lepszym oku”, co – według biegłej - zostało udokumentowane w dniu 20 października 2020r. Rozpoznanie to biegła postawiła w oparciu o nieokreślony dokument medyczny, który nie znajduje się w aktach niniejszej sprawy. Biegła wskazywała, iż dokument ten znajdował się wśród dokumentacji złożonej przez odwołującego się na potrzeby badania internistycznego (według biegłej w kopercie na k. 27), co jednak nie było możliwe, bowiem badanie to odbyło się w dniu 7 października 2020r., a zatem przed dniem powstania dokumentacji z dnia 20 października 2020r., na którą powoływała się biegła. Zobowiązany do przedłożenia tego dokumentu odwołujący się, wskazał, iż dokumentu takiego nie posiada, nie ma również wiedzy w jakich okolicznościach mógłby on powstać. Z tego względu wniosek biegłej sądowej D. P. o znacznym stopniu niepełnosprawności z powodu istotnego pogorszenia się ostrości widzenia oka prawego należy uznać za nieuprawniony. W konsekwencji przyjęto jako miarodajne wyłącznie rozpoznanie medyczne co do stanu narządu wzroku odwołującego się poczynione przez biegłą w opinii z dnia 20 stycznia 2021 r. (k. 70-71) w takim zakresie, w jakim znajduje ono potwierdzenie w dostępnym materiale dowodowym w postaci dokumentacji medycznej odwołującego się sporządzonej do dnia 8 czerwca 2020r. W pozostałym zaś zakresie, a więc co do wniosków opartych na dokumentacji nieznajdującej się w aktach sprawy, odmówiono opinii waloru wiarygodności. Podkreślenia wymaga, iż biegła postawiła tezę o znacznym stopniu niepełnosprawności odwołującego się dopiero od dnia 20 października 2020r., a więc po upływie przeszło czterech miesięcy od wydania zaskarżonego orzeczenia. Biegła wskazała, iż nie jest w stanie odtworzyć procesu mętnienia soczewki, a tym samym dokonać oceny

stanu narządu wzroku na dzień 8 czerwca 2020r. (k. 105). Samo przyjęcie przez biegłą, iż zaćma jest schorzeniem o charakterze postępującym, nie jest wystarczające do ustalenia, iż stan zdrowia odwołującego się na dzień wydania zaskarżonego orzekania kwalifikował go do znacznego stopnia niepełnosprawności. Sąd dokonuje kontroli orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności na dzień wydania tego orzeczenia. Na dzień 8 czerwca 2020 r. brak jest danych do ustalenia znacznego stopnia niepełnosprawności K. M..

Jak już wskazano, ustawodawca wiąże znaczny stopień niepełnosprawności z koniecznością stałej lub długotrwałej opieki w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Konieczność opieki, o jakiej mowa, oznacza zaś całkowitą zależność od otoczenia polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem (§ 29 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności). Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zawiera dodatkowo definicję niezdolności do samodzielnej egzystencji warunkującej zaliczenie do znacznego stopnia niepełnosprawności. Zgodnie z art. 4 ust. 4 tej ustawy niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację. Dla przyjęcia niezdolności do samodzielnej egzystencji konieczne jest stwierdzenie, że niepełnosprawny wymaga zarówno pielęgnacji czyli zapewnienia możliwości poruszania się, odżywiania, zaspokajania potrzeb fizjologicznych, utrzymywania higieny osobistej itp. jak i pomocy w załatwianiu elementarnych spraw życia codziennego. Wskazane przesłanki muszą występować łącznie (por. wyroki Sądów Apelacyjnych: w B. z dnia 18 lutego 2014r. III AUa 211/13, LEX nr 1437853 i w Ł. z dnia 29 października 2013r. III AUa 230/13, LEX 1400349).

W konsekwencji należało przyjąć, iż ocena stanu zdrowia K. M. dokonana przez organ i kwalifikacja go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na stałe z powodu schorzeń oznaczonych symbolami 10-N i 04-O była prawidłowa. Uprzednie okresowe zaliczenie odwołującego się do znacznego stopnia niepełnosprawności nie świadczy o nieprawidłowości obecnie zaskarżonego orzeczenia. Zważyć należy, iż odwołujący się był uznany za niezdolnego do samodzielnej egzystencji w krótkim czasie po udarze niedokrwiennym mózgu. Okresowo w związku z poudarową dysfunkcją układu ruchu jego stan mógł być wówczas gorszy niż obecnie. W niniejszym postępowaniu biegli oceniali zaś stan zdrowia K. M. na dzień wydania zaskarżonego orzeczenia i zakres samodzielności i funkcjonowania z niego wynikający. Materiał dowodowy zaproponowany przez stronę odwołującą się (na której spoczywa ciężar dowodowy w myśl przepisu art. 6 k.c.) w postaci dokumentacji medycznej nie pozwalał na przyjęcie, iż jego stan zdrowia w dniu 8 czerwca 2020r. uzasadniał przyznanie stopnia znacznego.

Podkreślenia natomiast wymaga, iż w przypadku udokumentowanego pogorszenia stanu zdrowia po dniu 8 czerwca 2020 r. (po dacie wydania zaskarżonego orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w S.), odwołujący się ma prawo złożyć nowy wniosek do organu o przyznanie wyższego niż dotychczasowy stopnia niepełnosprawności. Zgodnie bowiem z § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności W przypadku zmiany stanu zdrowia osoba niepełnosprawna posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności może wystąpić z wnioskiem, o którym mowa w § 6 ust. 1, o wydanie orzeczenia o ponowne wydanie orzeczenia uwzględniającego zmianę stanu zdrowia.

Mając na uwadze powyższe sąd nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego orzeczenia w zakresie stopnia niepełnosprawności i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako nieuzasadnione.

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)

3. (...)

4. (...)

29.04.2022 r.